

Perusteluja palvelupisteverkoston tulevalla sopimuskaudella

Millä perusteilla palveluverkoston on päädytty?

Muutoksilla tavoitellaan tasapainoa: palveluverkko tiivistyy, mutta asiakkaiden tarvitsemat palvelut säilyvät saavutettavina ja niitä voidaan tarjota tehokkaammin.

43 palvelupisteen verkosto on maantieteellisesti mahdollisimman kattava perustuen Traficomien tekemän palvelupisteselvityksen arvioon väestön kumulatiivisesta saavutettavuudesta eli siitä, kuinka suuri osa väestöstä saavutetaan matka-ajan kasvaessa. Selvityksessä verrattiin nykyisen sopimuksen alkuajan 94 palvelupistettä 48 palvelupisteen verkostoon ja todettiin saavutettavuuden edelleen olevan pääosin hyvä tai vähintään kohtuullinen suurelle osalle väestöstä. Palvelupiste on edelleen puolen tunnin henkilöautomatkan päässä 87 %:lle ja tunnin ajomatkan päässä 98 %:lle väestöstä. Yli tunnin matka-aika tuossa vertailussa todettiin olevan 118 000 ihmisellä enemmän kuin aiemmin.

Vaadittujen 43 paikkakunnan liikenneympäristöt täyttävät paremmin ajokorttidirektiivin vaatimukset, mikä takaa jatkossa tasalaatuisemmat ja riittävän haastavat liikenneympäristöt ajokokeen suorittamiselle. Vain pohjoisimman Suomen, Kuusamon ja Nurmeksen osalta liikenneympäristön vaatimuksia ei täysin saavuteta maantieteellisen kattavuuden varmistamisen vuoksi. Toisaalta verkostosta on karsittu joitain sellaisia paikkakuntia, joissa liikenneympäristö olisi riittävän haastava, mutta sijainti on hyvin lähellä toista, suurempaa paikkakuntaa.

Jokaisen paikkakunnan ajokokeiden osalta on arvioitu liikenneympäristön riittävyyttä ja direktiivin vaatimustenmukaisuutta. Ajokokeille on asetettu ajokorttidirektiivissä vähimmäisvaatimukset, jotka eivät nykyisellään täyty kaikkien ajokoepaikkakuntien osalta. Liikenneturvallisuuden kannalta on tärkeää, että kuljettajantutkintoja järjestetään paikoissa, joissa liikenneympäristö on vaatimustasoltaan riittävä. Keskittämällä palvelut suuremmille paikkakunnille varmistetaan palveluiden riittävä tarjonta ja ajokokeiden tasalaatuisuus.

Ajokortin haltijan tulisi kyetä ajamaan erilaisissa liikenneympäristöissä turvallisesti. On ymmärrettävää, että ajokokeen suorittaminen vieraassa ympäristössä on haastavampaa, mutta on yhtä lailla tärkeää, että ajokortti on saavutettu yhtäläisin vaatimuksin riittävän haastavassa liikenneympäristössä. Vain näin voimme varmistua siitä, että meillä on liikenteessä turvallisia ja osaavia kuljettajia.

Palveluverkoston suunnittelussa on hyödynnetty nykyisten palvelupisteiden asiakasmääriä. Verkoston supistaminen pidentää joidenkin asiakkaiden asiointimatkoja, mutta toisaalta palveluiden keskittäminen parantaa palvelujen saatavuutta isommassa toimipisteessä. Kovin pienten palvelupisteiden ylläpitämistä ei pidetty kannattavana ja kustannustehokkaana.

Ajokortti-, tutkinto- ja lupapalvelut eivät ole päivittäispalveluja tai edes kovin säännöllisesti käytettyjä palveluita. Yleensä ajokortin saamisen jälkeen näiden palveluiden äärelle ei ole tarve palata 5-15 vuoteen. Kuljettajantutkinnon suorittaminen vaatii ajokorttiluokasta riippuen yhdestä kolmeen käyntiä, jos läpäisee kokeet ensiyrittämällä.

Ajokorttikoulutusta ja ajo-opetusta voidaan antaa myös muualla kuin tutkintopaikkakunnalla. Myöskään käsittelykentän ei nykyisessäkään sopimuksessa tarvitse sijaita samalla paikkakunnalla kuin varsinaisen palvelupisteen.

Säästötavoitteet

Kuten muihinkin palveluihin näinä päivinä, myös tutkinto- ja lupapalveluihin kohdistuu säästötarpeita, jotka liittyvät valtionhallinnon tuottavuusohjelmaan. Palvelupisteverkosta karsimalla tavoitellaan tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä. Ohjelman tavoitteena on tukea julkisen talouden kestävyyttä ja varmistaa, että palvelut pysyvät sujuvina ja kustannustehokkaina myös tulevaisuudessa.

Sähköisen asioinnin mahdollisuudet

Lupapalveluiden sähköistäminen jatkuu, mikä vähentää käyntiasioinnin tarvetta. Monet ajamiseen ja liikkumiseen liittyvät palvelut, kuten monet ajokorttiin tai lupiin liittyvät asiat, hoituvat myös sähköisesti Traficomin Oma asiointi-palvelussa. Nykyisellään keskimäärin puolet ajokortti-, ajokorttilupa-, opetuslupa- ja ikäpoikkeuslupahakemuksista jätetään sähköisen palvelun kautta. Monia palveluita kuten ajokortin uusimista voi myös jo nyt tehdä digitaalisesti. Tämä helpottaa mm. ikääntyneitä asiakkaita, joille pitkät etäisyydet voisivat muuten olla hankalia. Lisäksi lupapalveluiden asioiden hoitaminen on mahdollista myös asiamiestä käyttämällä, jos itse ei pääse syystä tai toisesta palvelupisteelle. Näin fyysinen asiointi keskittyy nimenomaan niihin tilanteisiin, joissa henkilökohtainen palvelu on välttämätöntä.

Traficom tavoittelee lupa-asioiden sähköisyysasteen nostamista ja tekee sitä tukevaa tietojärjestelmien kehitystyötä osana digitaalisten viranomaispalvelujen ensisijaisuutta hallitusohjelman mukaisesti.

Palvelupisteselvitys taustatietona

Traficom julkaisi 2.9.2025 palvelupisteselvityksen, jossa palvelupisteverkkoa tarkastellaan palveluiden hankintakustannusten, saavutettavuuden ja ajokorttidirektiivin ajokoepaikkakuntavaatimusten näkökulmasta. Selvityksessä kuvataan nykytila ja arvioidaan neljän erilaisen harvennetun palvelupisteverkon vaikutusta.

Traficomin syyskuussa julkaisemasta selvityksestä käy ilmi, että vaikka palvelupisteiden määrä vähenisi 48 pisteeseen, sellaisia lupa- ja tutkintoasioita, joissa matka-aika henkilöautolla pitenisi alle tunnista yli tuntiin, olisi noin 12 000 kappaletta vuodessa. Käyntikertoja vuonna 2024 oli kokonaisuudessaan yli 700 000 kpl.

<https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/publication/Palvelupisteselvitys.pdf>